

BERURIJA

„Rav Josef řekl: ,Ula zastává názor, že ženy jsou národem samy pro sebe.“

Babylonský Talmud, Šabat 62a

Berurija je jediná žena, o které se tradiční rabínské zdroje zmiňují jako o učenkyni, která studovala a vykládala Tóru. V Talmudu je o ní hned několik příběhů, které ji představují jako ženu velice moudrou a znalou, disponující hlubokým vhledem do židovské tradice. Jako s nežádoucí anomálií se s ní pozdější rabínská tradice vypořádala po svém.

Jedna, nebo tři?

Zda učenkyně jménem Berurija skutečně existovala a zda se události, které jsou jí v Talmudu připisovány, skutečně staly, nevíme a nejspíš se to nikdy nedozvíme. S jejím jménem je spojováno hned několik příběhů a nejspíš i osob. V babylonském Talmudu se dočteme o ženě jménem Berurija, manželce rabiho Meira. V Toseftě se setkáme s Berurijou, dcerou rabiho Hananji ben Teradiona, na jiném místě je zase zmíněna pouze jako Berurija, učenkyně bez vztahu k mužskému příbuznému. Není proto zřejmé, zda byla Berurija zároveň dcerou rabiho Hananji a manželkou rabiho Meira a také učenkyní nebo jestli je v Talmudu řeč o třech různých ženách, třech různých „Berurijích“, které nakonec splynuly pod jedním jménem a byly sloučeny v jednu postavu. Nejpravděpodobněji je Berurija produktem kolektivní snahy autorů Talmudu vypořádat se v textu s přítomností různých učenkyň, které v průběhu formování Talmudu větší či menší měrou přispěly k vývoji židovské právní tradice.

Nebývalá učenost

S jistotou můžeme říct, že všechny texty, které o Beruriji mluví, spojuje jedna charakteristika: Berurija byla velice inteligentní, vynikala ve studiu a halachické neboli nábožensko-právní spory rozhodovala s ostrovtipem. Talmud o ní říká, že se během jednoho dne zvládla naučit dokonce na tři sta zákonů od tří set učitelů. To je možná přehnané, ale další příběh z jejího života zní reálněji. Talmud líčí epizodu, jak Berurija umírnila svého muže ve chvíli jeho morální slabosti. Když ho nějací zlí lidé svým nepřijatelným chováním už přiváděli k šílenství, uchýlil se k modlitbě a začal se modlit za jejich smrt. Když Berurija uslyšela, jaká slova modlitby její muž pronáší, okamžitě ho napomenula veršem žalmu: „Kéž hříchy vymizí ze země“ (Ž 104:35). Svého manžela tak donutila, aby si uvědomil, že slova žalmu volají po vymýcení hříchu, a ne hříšníků, a že modlit se za cizí smrt je hříchem z největších.

Životní tragédie

Berurijin život, jak ho popisuje rabínská literatura, stíhala jedna katastrofa za druhou. Její otec rabi Hananja Teradion byl umučen Římany a počítá se k takzvaným deseti mučedníkům. Šlo o deset učenců, kteří žili v období po zničení Druhého Jeruzalémského chrámu roku 70 po obratu letopočtu. Vládu nad židovským státem tehdy převzali Římané a veřejné praktikování židovství bylo perzekvováno. Desítka učenců se však nevzdávala a zůstala svému náboženství věrna za každou

